

Plan na odpady w kujawsko-pomorskim

Propagowanie działań zmierzających do zmniejszenia ilości powstających odpadów, w szczególności poprzez zapobieganie ich powstawaniu oraz zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, jest dla mieszkańców woj. kujawsko-pomorskiego priorytetem.

Województwo kujawsko-pomorskie położone jest w północnej części środkowej Polski, nad dolną Wisłą, Brdą, Drwęcą i Notecią. Posiada tranzytowy charakter w relacjach Skandynawia – Europa Południowa oraz kraje bałtyckie i Rosja – Europa Zachodnia.

Pod względem zajmowanej powierzchni (17 972 km² – 5,7% powierzchni kraju) oraz liczby mieszkańców (2 068,8 tys. – 5,4% ogółu ludności kraju) województwo należy do regionów średnich w skali kraju. Gęstość zaludnienia, wynosząca 115 osób/km², jest nieco niższa od średniej krajowej (122). Obszar województwa jest zwarty. Rozciągłość na kierunku wschód-zachód wynosi 167,5 km, a na kierunku północ-południe 161,7 km.

Województwo kujawsko-pomorskie znajduje się na pograniczu pięciu makroregionów fizyczno-geograficznych: Pojezierza Południowo-Pomorskiego, Pojezierza Wielkopolskiego, Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego, Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej i Doliny Dolnej Wisły. Dzielą się one na liczne mniejsze mezoregiony, co świadczy o zróżnicowaniu krajobrazowym regionu. Poza Wysoczyzną Kłodawską, zajmującą skrajnie południowo-wschodni fragment regionu, cały obszar województwa znalazł się w zasięgu ostatniego zlodowacenia skandynawskiego i posiada rzeźbę terenu charakterystyczną dla obszarów młodoglacjalnych.

Do najcenniejszych zasobów środowiska przyrodniczego regionu należą: dobre gleby stanowiące podstawę rozwoju rolnictwa, wody powierzchniowe,

w tym rzeki o dużym potencjale energetycznym i liczne jeziora dające możliwości rozwoju turystyki, znaczne zasoby wód podziemnych, zapewniające zaopatrzenie ludności w wodę pitną, kopaliny, w tym znaczące w skali kraju zasoby soli kamiennej oraz duże zasoby kopalin pospolitych (piasku, żwiru), a także lasy tworzące duże kompleksy połączone siecią powiązań i korytarzy ekologicznych.

Powierzchnia obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych stanowi 31,8% powierzchni ogólnej województwa oraz 5,6% chronionej powierzchni Polski. Największą część powierzchni obszarów prawnie chronionych zajmują obszary chronionego krajobrazu (31 obiektów) i dziewięć parków krajobrazowych. Ponadto na terenie województwa wyodrębniono 93 rezerваты, 1564 użytki ekologiczne, 48 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, pięć stanowisk dokumentacyjnych oraz 2668 pomników przyrody.

Na terenie województwa zlokalizowano siedem obszarów specjalnej ochrony ptaków i 37 specjalnych obszarów ochrony siedlisk, należących do sieci obszarów Natura 2000, mającej na celu zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej.

Racjonalna gospodarka odpadami

Podstawę działań w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego stanowi, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego 29 maja 2017 r.,

„Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016–2022 z perspektywą na lata 2023–2028”.

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego jest zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych w inny sposób.

Do głównych kierunków w gospodarowaniu odpadami sektora gospodarczego należy tworzenie sprawnych systemów zbierania odpadów, wdrażanie proekologicznych i efektywnych ekonomicznie metod przetwarzania odpadów w oparciu o najlepsze dostępne metody i techniki oraz opracowanie i wdrożenie innowacyjnych technologii w zakresie przetwarzania poszczególnych rodzajów odpadów.

Gospodarowanie odpadami komunalnymi, należące do zadań gmin, uwzględniające zasady i wymogi prawa oraz możliwości techniczne instalacji przetwarzania odpadów, a także wytyczne dotyczące systemowych i kompleksowych rozwiązań w gospodarce odpadami komunalnymi, prowadzone jest w województwie kujawsko-pomorskim w ramach określonych czterech regionów gospodarki odpadami komunalnymi:

- ▶ Region 1 – Północny,
- ▶ Region 2 – Wschodni,
- ▶ Region 3 – Południowy,
- ▶ Region 4 – Zachodni.

W poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi

mi wyznaczono regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK). W sumie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonuje 14 RIPOK-ów do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielania ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku, 16 RIPOK-ów do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz 13 RIPOK-ów do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych. Tylko jedna instalacja w województwie została jako instalacja przewidziana do zastępczej obsługi regionu do czasu uruchomienia regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. W systemie gospodarowania odpadami komunalnymi wyznaczona została również, dla wszystkich regionów gospodarki odpadami komunalnymi województwa kujawsko-pomorskiego, ponadregionalna spalarnia odpadów komunalnych, zlokalizowana w Bydgoszczy.

W województwie kujawsko-pomorskim nie zachodzi konieczność wyznaczania dodatkowych, nowych regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Obecne instalacje, wskazane jako regionalne, w wyniku przeprowadzonych w ostatnich latach inwestycji mają wystarczające moce przerobowe do obsługi regionów i województwa jako całości, w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych. Potrzeby mogą wystąpić w zakresie podwyższenia standardu technicznego instalacji lub efektywności odzysku odpadów.

Moce przerobowe instalacji dla odpadów surowcowych, z uwagi na wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie, będą natomiast niewystarczające. Konieczne będzie wyposażenie istniejących sortowni w urządzenia poprawiające efektywność sortowania odpadów lub budowa sortowni surowcowych.

Selektywna zbiórka priorytetem

Zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, wprowadzająca zarówno obowiązek przejścia przez gminy gospodarowania odpadami komunalnymi, jak i system gospodarowania odpadami komunalnymi w wyznaczonych regionach z wykorzystaniem regionalnych instalacji, wpłynęła na zasadnicze zmiany i przebudowę syste-

mu odbierania i przetwarzania odpadów komunalnych.

W województwie kujawsko-pomorskim zorganizowanym systemem odbierania odpadów jest objętych 100% mieszkańców. Osiągany jest cel dotyczący zmniejszenia masy składowanych odpadów komunalnych oraz cele dotyczące poziomu ograniczenia składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji. Funkcjonujące

Instalacje:

MBP – mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych

Z – przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów

SK – składowisko odpadów (komunalnych)

SP – spalarnia odpadów komunalnych

Sort – sortownia odpadów powiązana funkcjonalnie ze spalarnią

Niebieskie pole oznacza istniejącą instalację RIPOK

Żółte pole oznacza planowaną instalację RIPOK

Obwódka oznacza instalację ponadregionalną

Regiony gospodarki odpadami komunalnymi i regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych [RIPOK] w woj. kujawsko-pomorskim
Źródło: „Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028”

Regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK)
w woj. kujawsko-pomorskim

Region gospodarki odpadami komunalnymi	Rodzaj instalacji RIPOK			
	MBP	Kompostownia	Składowisko odpadów	Ponadregionalna spalarnia odpadów komunalnych
Region 1 – Północny	3	3	3	1
Region 2 – Wschodni	4	4	4	
Region 3 – Południowy	3	3	2 [w realizacji 1]	
Region 4 – Zachodni	4	6	4	
Razem w województwie kujawsko-pomorskim	14	16	13 [w realizacji 1]	1

obecnie, a zaplanowane i wyznaczone w latach 2012-2016, RIPOK-i do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz instalacja ponadregionalna do termicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych spowodowały, iż w 2016 r. na terenie województwa nie deponowano na składowiskach odpadów zmieszanych odpadów komunalnych.

Bardzo znacząco wzrosło selektywne zbieranie odpadów komunalnych. W 2016 r. na terenie 128 gmin województwa funkcjonowało 148 punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, tzw. PSZOK-ów. Osiągnięte są cele dotyczące wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, szkło, tworzywa sztuczne i metale oraz wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne. Obserwuje się jednak potrzebę większej efektywności sortowania odpadów surowcowych w sortowniach odpadów komunalnych i sortowniach odpadów surowcowych.

Ze strategią w przyszłość

Wprowadzenie systemowych i kompleksowych rozwiązań w gospodarce odpadami komunalnymi w województwie, w tym zapewnienie odpowiedniej liczby instalacji do przetwarzania zebranych w gminach odpadów komunalnych, ma na celu umożliwienie samo-

rządom gmin osiągnięcie założonych celów i wypełnienie nałożonych na gminy obowiązków w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, do których w obecnej perspektywie planowania należą:

- ▶ osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020 r.,
- ▶ poddanie recyklingowi co najmniej 60% odpadów komunalnych do 2025 r.,
- ▶ poddanie recyklingowi co najmniej 65% odpadów komunalnych do 2030 r.,
- ▶ redukcja składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2030 r.,
- ▶ utrzymanie tendencji ograniczenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, tak by w roku 2020 r. nie składować więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- ▶ rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów, we wszystkich nieruchomościach (zamieszkałych i niezamieszkałych), ze szczególnym uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów surowcowych,
- ▶ wprowadzenie, do końca 2021 r., we wszystkich gminach systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i bioodpadów u źródła,
- ▶ rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych,
- ▶ ujednoczenie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych

co najmniej w obrębie Regionów gospodarki odpadami komunalnymi – do końca 2020 r.,

- ▶ dokończenie działań w zakresie zamykania i rekultywacji lokalnych składowisk odpadów do końca 2022 r.,
- ▶ budowa, rozbudowa, modernizacja i doposażenie gminnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych do końca 2022 r.,
- ▶ wspieranie działań w zakresie tworzenia punktów napraw i ponownego użycia – działanie ciągłe,
- ▶ zmniejszenie liczby miejsc porzucania odpadów komunalnych,
- ▶ tworzenie i prowadzenie przez gminy wspólnych systemowych i kompleksowych rozwiązań w gospodarce odpadami komunalnymi, pozwalających na osiągnięcie wymaganych prawem poziomów odzysku i recyklingu: papieru, szkła, tworzyw sztucznych i metali oraz redukcji składowania odpadów ulegających biodegradacji,
- ▶ propagowanie działań zmierzających do zmniejszenia ilości powstających odpadów, w szczególności poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, w tym ograniczenie marnotrawienia żywności.

Zaplanowany kierunek działań

Poprawa efektywności sortowania odpadów surowcowych jest zasadniczym, planowanym kierunkiem działań inwestycyjnych w instalacjach przetwarzania odpadów komunalnych. Jednak warunkiem osiągnięcia założonych celów jest nie tylko odpowiednia liczba instalacji i rozwinięte technologie. Niezbędna jest również wyższa skuteczność selektywnego zbierania odpadów u źródła, zwłaszcza odpadów ulegających biodegradacji, odpadów surowcowych i odpadów niebezpiecznych przez mieszkańców. Z tego względu kładziemy silny nacisk na edukację mieszkańców i kształtowanie proekologicznych zachowań.

Katarzyna Osenkowska

Biuro Gospodarki Odpadami,
Departament Środowiska,
Urząd Marszałkowski
Województwa Kujawsko-Pomorskiego